

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Bc. Vendula Kuntová

Název: Využití moderních technologií v diabetologii

Vedoucí práce: doc. MUDr. Martin Matoulek, Ph.D.

Oponent práce: MUDr. Tomáš Vařeka

Rozsah: 94 stran

Literatura: 59 literárních odkazů z toho 10 cizojazyčných, ale jen 5 týkajících se dietologie či edukací, z toho 1 obrázkový firemní edukační materiál

Téma práce: sledování, zda má správný zápis jídelníčku vliv na kompenzaci diabetu 1. typu, konkrétně na variabilitu glykémii a hodnoty glykovaného hemoglobinu.

1. Kritéria hodnocení práce:

	stupeň hodnocení			
	výborně	velmi dobře	vyhovující	nevyhovující
logická stavba práce (soulad názvu, cílů, teorie, metod a výsledků)				x
stupeň splnění cíle práce			x	
teoretické znalosti ve vztahu ke sledovanému tématu				x
práce s literaturou včetně citací			x	
adekvátnost použitých metod v praktické části		x		
vstupní údaje v praktické části a jejich zpracování		x		
hloubka provedené analýzy v diskuzi (interpretace výsledků v kontextu současných výzkumů)				x
úprava práce (text, grafy, tabulky)	x			
jazyková úroveň			x	

Obsah a hodnocení práce:

Abstrakt je přehledný a strukturovaný, cíle práce však nejsou v souladu s názvem práce. Název práce je “využití moderních technologií v léčbě”, ale z cílů vyplývá, že se pravděpodobně jednalo spíše o “vliv edukace vedení jídelníčku na kompenzaci onemocnění u dospělých jedinců s diabetes mellitus 1. typu” nebo “vztah vedení jídelníčku a kompenzace onemocnění diabetes mellitus 1. typu” nebo “self-monitoring diabetiků 1. typu”.

V závěru celé práce - v kapitole Diskuse - autorka doslova píše: “V této diplomové práci byl hodnocen vliv správného zápisu jídelníčku na kompenzaci DM 1. typu. Jako hodnotící parametry byly zvoleny hodnota HbA1c před a po sledování a variabilita glykémie v průběhu sledování” ...

V klíčových slovech je 2x uvedený diabetes mellitus a ani jednou glykovaný HbA1c a glykermická variabilita, ačkoliv jsou uvedeni jako citují např. str. 60 “Jako sledovací parametry kompenzace DM byly použity hodnoty HbA1c a variabilita glykémie”

Úvod obsahuje vymezení diabetu a zkopírovaný odstavec cílů práce z abstraktu. Citace a tabulky v této části práce nejsou ideální. K odbornému shrnutí zdrojů k tématu má dojít v teoretické části.

Úvod má nabídnout spíše slohové uvedení do tématu. Má zdůraznit význam tématu v současnosti, jeho přínos ev. u diplomových prací lze i osobní vztah k tématu (např. do jaké míry se autor dlouhodobě angažuje v dané oblasti a jak měl možnost spolupracovat s pracovištěm). V případě této práce by bylo na místě zmínit, proč je kvalita života diabetika 1. typu závislá na dobré kompenzaci onemocnění, proč je vhodné hledat cesty k dobré adherenci, jak je v zájmu nás všech pacient edukovaný, samostatný v selfmonitoringu a rozumějící svému onemocnění. Proč je tedy žádoucí tímto směrem napnout odborné síly.

Teoretická část práce se zaměřuje především na popis onemocnění diabetes mellitus.

Autorka prokázala schopnost práce s literárními zdroji a cituje tuzemskou i zahraniční literaturu v dostatečném množství. Vyskytují se hrubé gramatické i stylistické chyby (i/y ve shodě podmětu s přísudkem!!, např. strana 50 - “... metody ... začali...” i jinde), překlepy ve jménech (str. 11 “z Kappadonie” místo správného “z Kappadokie”, str. 47 “dle Wangerera” místo správného “dle Wagnera” apod.). Některé věty nedávají ani smysl... (str. 63: “U všech pacientů byly naměřeny hodnoty HbA1c před sledováním a po sledování vyly vypočítány jejich absolutními a relativními změny”...?)

Hlavní problém spočívá ve členění celé teoretické práce, které není ideální a naprosto neodpovídá tématu práce.

Na samém začátku by bylo vhodné v jednom odstavci uvést do zamýšleného členění práce - tj. pro čtenáře jasně vymežit osnovu. “DM 1. je metabolické onemocnění. V teoretické části práce budou zmíněny nejprve historické souvislosti. Budou uvedeny základní fyziologické poznatky nezbytné pro pochopení problematiky a následně ...” - tedy práci zaměřit na DM 1. typu.

Tak, jak je to v práci uvedeno, není osnova zřejmá a “na přeskáčku” se prolínají poznámky z fyziologie, patofyziologie a kliniky.

Ačkoli je teorie poměrně rozsáhlá (48 stran), nemá vhodné zaměření a proporcionalitu vzhledem k obsahu práce. Některá témata jsou rozpracovaná do značné hloubky (a přitom jsou pro práci zcela okrajová - např. pozdní diabetické komplikace, specifika farmakoterapie, celá část o DM 2. typu, kterému se práce vůbec nevěnuje, ...), jiná témata jsou pro práci zcela klíčová (edukace obecně, nutriční edukace, tvorba jídelníčku) a v práci je k nim pár řádek a jeden citovaný zdroj (edukace str. 22) nebo nejsou zmíněna vůbec (jídelníček!).

Chybí zde moderní studie, které by byly věnovány metodám nutričního poradenství, formám sledování a hodnocení (deníky “papír a tužka”, moderní aplikace) a jejich efektům. Nutriční edukace jakožto hlavní téma práce by si zasloužila samostatný oddíl fundovaně zpracovaný.

Velmi podobnou teoretickou část má i předchozí (bakalářská) autorčina práce z roku 2017 – viz repozitář UK.

Praktická část výzkumu je přehledně členěná. V metodologii jsou mírná pochybení.

Hypotézy by měly být formulovány v budoucím čase. Jejich postavení v čase minulém naznačuje (nebo může naznačovat), že byly stanoveny ex post dle výsledků.

Ve formulaci cíle se objevuje chyba, která se v metodologii označuje latinským označením “post hoc ergo propter hoc”. Je to situace, kdy bývá zaměňována časová následnost a příčinná souvislost. Autorka v práci uvádí, že sleduje, zda vedení jídelníčku mělo **vliv** na kompenzaci diabetu (tj. ptá se na vztah příčinný, kauzální), ale přitom oprávněné by bylo se pouze ptát, zda existuje **vztah** mezi vedením jídelníčku a kompenzací.

Způsob vedení jídelníčku není příčinou, ale spíš “příznakem” svědčícím o celkové zodpovědnosti probanda.

Výsledky, Diskuze i Závěr jsou prezentovány přehledně.

Diskuze se bohužel jen velmi málo věnuje reálné diskuzi ke stanoveným hypotézám. Chybí zde odkazy na jiné práce. To souvisí s tím, že vlastnímu obsahu výzkumu (tj. sledování vlivu edukace správného vedení jídelníčku u jedinců s DM 1. typu) nebyla v práci věnována prakticky žádná teorie - a ostatně ani název práce. Výsledky tedy nejsou nijak uchopeny v souvislostech a to jejich hodnotu značně degraduje. Použití moderní technologie (CGM) také není blíže rozvedeno a jediným viditelným "efektem" je zhoršení kompenzace probanda W19... (viz str. 64: "Při vyhodnocování záznamu CGM tohoto pacienta byl však patrný velký strach z hypoglykemií a pravděpodobně to, že hodnoty viděl v aktuálním čase, vedlo k preventivnímu držení glykémie v hodnotách nad 10 mmol/l.")

Zajímavá je kapitola s kazuistikou

Seznam použité literatury obsahuje značné množství chyb v citacích. Citace nejsou podle jednotné normy (použití celých jmen versus pouze 1. písmene křestního jména prvního autora (Žáková, L. a o řádek níže Žáková, Lenka), používání &...), někdy též špatné zařazení autora do seznamu prohozením pořadí příjmení a křestního jména (Tomáš Sosna, Švancarová, R., & Netuková, M.)

V textu (teoretická část) navíc autorka neužívá jednotné uvádění citací (někdy /správně/ pouze příjmení, někdy i 1. písmeno jména křestního... např. str. 47: "Jirkovská A., Lacigová S., Rušavý Z., Bém R., 2016; Pelikánová, 2018").

Souhrn:

Práce autorky Venduly Kuntové se zabývá zajímavým tématem. Sleduje se, zda u pacientů, kteří byli na společném pobytu edukováni ke zlepšení selfmonitoringu a vedení jídelníčku dojde ke zlepšení kompenzace onemocnění. Klíčová je otázka, zda ti, kteří lépe povedou své jídelníčky, budou mít i lepší kompenzaci - tedy zda mezi těmito proměnnými existuje vztah.

Tento výzkumný design by byl pro DP zajímavý a při řádném zpracování dostatečný.

Bohužel se domnívám, že při zpracování nevyužila autorka potenciál, který téma nabízelo. Přes velkou snahu nejsou do dostatečné hloubky zpracována právě témata, kde měla autorka prokázat svoji odbornost ve vztahu k oboru svého studia. Dokonce ani název práce ani literární rešerše se k tématu vůbec nevztahují.

Téma se nepodařilo logicky uchopit, vyhledat k němu literaturu a vyvodit závěry.

Z toho důvodu práci považuji za hraniční z hlediska možnosti obhájit ji jako závěrečnou práci na UK. Rozhodnutí ponechávám na průběhu obhajoby.

V Praze, 8. 6. 2019

MUDr. Tomáš Vařeka